

SCOLA ROMANA.

Foaia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

BASILIU PETRI.

Ese odata in septemana, Vineri'a. Pretiulu pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. — Pentru insertiuni: câte 5 cr. de siru si timbrulu.

Sabiiu, 15 Iuliu v. 1877.

Prenumeratiunile si corespundintiele sunt a se adresá la: Redactiunea „Scólei romane“ in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Cuventare

rostita cu ocaziunea adunarii generale a „Reuniunii invetiatorilor romani Selageni“ tienuta in Bocsí'a-romana la 15 Maiu 1877.

Motto: „Fiti perfecti, precumu si parintele vostru celu cerescu perfectu este.“

Europ'a a desfasiuratu drapelulu civilisatiunei si alu culturai, si tóte popórale alérgea pre intrecute catra acela-si cá catra tient'a destinatiunei loru. — Omulu in statu naturalu, fora civilisatiune si educatiune, numai liniamintele fundamentali ale chipului dumnediescu le infaçisiéza, dar' virtutea si sciinti'a suntu celea dóue penelle, cari poleiescu si aducu la perfectiune in omu icón'a dumnedieirei; ér' artistulu, care manuéza aceste penelle, e scóla, si representantii scólei suntu invetiatorii. — Deci salutu cu mandria sufletésca pre on. adunare a R. in. r. S. cá pre acelu corpu moralu, a caruia devisa, dar' devisa subluma si grea, este de a radicá drapelulu civilisatiunei in fruntea poporului romanu selagénu. Omulu nu e asemenare adecuata a perfectiuniloru dumnediescu, ci numai o icóna in miniatura a perfectiuniloru, cari Dumnedieu le posiede intr'o mesura fora margini. Ce problema grea, ce chiamare inalta a corpului invetiatorescu faça cu destinatiunea omenimei! deórace omulu — o fiantia finita — trebue se-si insusiéscu perfectiunile unei fiantie infinite, — alui Dumnedieu; intreprindóre acést'a grea cu atátu maivirtosu, càci in omu esiste o lupta continua intre sufletu si trupu; sufletulu se inaltia catra cele ceresci, ér' trupulu tinde catra pasiunile lumesci. A impacá acést'a lupta interna intre partile constitutive ale omului si totu-odata a-lu radicá la acelu nivelu alu culturai, care compete demnitatii lui si scopului, pentru care e creatu, — éca chiamarea virtutii si a sciintiei! Ér' a latí virtutea si sciinti'a in sinulu popóraloru, este chiamata scól'a si prin urmare invetiatorii cá dilerii scólei. — Dupa axiom'a vechia „exempla trahunt“, natiunile spre a poté sterni si potentiá in spiritulu corpului moralu, ce-lu constitue, amórea virtutii si a sciintiei, propumu — precumu in tem-

plele religiunei asia si intr'a museloru — cá esemple imitánde viéti'a barbatiloru esíti din sinulu loru, cari au escelatu in virtute si sciintia. Dar' óre sinulu mamei nóstre natiuni se fia fostu asia de sterilu, câtu noi dintre fii natiunei romane se nu potemu infaçisiá presintelui nostru pornitu pre carier'a civilisatiunei esemple demne de imitatu, in cari a stralucitu virtutea si sciinti'a cá nescari stele luminaótrie de orizontulu norosu alu natiunei nóstre celei cercetate si sgu-duite de furtune secularie?! Oh, bá potemu! Seau cine dintre noi nu scie, ca astadi ne-amu inaltiatu rogatiunile impreunate cu sacrificiulu necrutatu dela altariulu celu pamentescu catra celu cerescu din acea biserica, intru carea o mama romana — doiósa de a vedé scaturate de pre corpulu moralu alu natiunei romane lantiurile secularie ale sclaviei spirituale, si imprasciata negur'a intunecósa a nesciintiei de pre orizontulu natiunei romane prin falinarie aprinse de catra schintéu'a virtutii si a sciintiei esita din sufletu si anima de mama romana — a introdusu pe braçiale sale pre prunculu Simeonu si cá pre unu fructu curatu alu pieptului seu sbuciumatu de suspinele dorului de a-si vedé biserica si natiunea emancipata din sclavi-giulu rusinatoriu — la sacrificatu servitului religiunei si natiunei sale si lui Dumnedieu, care singuru a portatu grigea acestor'a si le-a condusu pana la stadiulu de astadi prin consiliile sale nepenetravere de catra mintea omenésca!

Binecuventatu se fia Dumnedieulu parintiloru nostri in consiliile sale celea eterne, care a dispusu, cá apostolulu evangheliei lui Christu, apostolulu virtutii si alu sciintiei, apostolulu ideiloru regeneratórie de natiunea romana — **Simeonu Barnutiú** — esítu cá pruncu din sinulu mamei sale naturale si din sinulu natiunei romane in comun'a Bocsí'a-romana, dupa percurgerea carierei sale evanghelice impreunate cu greutate si furtune bravate cu anima de martiru, se se reintórca érași in Bocsí'a-romana spre a-si odihní osamintele sdruncinate prin fatigieie vietiei sale celei laborióse pana la díu'a remuneratiunei glorióse. Deci esemplulu celu mai demnu spre imitare ne stá inaintea ochiloru

sufletului; pentru ca aici e léganulu, aici e mormentulu marelui Simeonu Barnutiú, in care jacu relicuiele martirului virtutii si alu sciintiei, alu ideiloru eroitórie de viitoriulu natiunei romane, relicuele barbatului raru, care a portatu in sinulu seu dorerile si ranele usturatórie secularie ale unui neamu intregu, care pre acelea tempuri inaltele idei inca nu le-a sciutu apretia dupa cumu s'ar fi cuvenitu, si pre care ai sei nu l'au cunoscutu amesuratu valórei interne. Deci di solemnna si serbatorésca e acést'a, candu spiritulu marelui Barnutiú planéza asupra acestei adunari, si imaginea virtutii si sciintiei lui ne indémna spre imbrajsiarea virtutii si sciintiei.

Onorati invetiatori! Cari sunteti apostolii virtutii si ai sciintiei resedinde in terenulu generatiunei fragede a natiunei romane, semenati sementi'a virtutii si a sciintiei antáiu in anim'a si ingeniulu vostru, cá de acolo cá dintr' unu resedariu se o poteti transplantá in generatiunea tinera romana doiósa de imbrajsiarea acelei'a; ér' pentru de a poté respunde cu taria sufletésca impreunata cu resemnatiune sacrificatória de poterile vóstre chiamarei celei sublime — gravati in sufletele si animile vóstre imaginea acestui mare barbatu, aprindeti prin schintéu'a esemplului seu in animile vóstre foculu amórei virtutii si sciintiei, alu amórei religiunii, natiunii si scólei! Invetiati dela acestu martiru alu scólei a suferi tóte greutatile si neajunsele, cu cari este impreunata carier'a vóstra cea spinósa! — Invetiati din esemplulu marelui Simeonu Barnutiú a ve iubi mam'a natiune inca si atunci, cându acést'a amóre ar' cere sacrificiu, pentru ca amóre fora sacrificiu nu se dà. Dela amórea natiunei se nu ve retraga nici nemultiamitóriele giurstari, in cari traiti, de óra ce nu mam'a natiune pórtá vin'a acelora, ea remuneréza fatigieles filorú sei cordati, si déca nu póte cu altu-ceva, cu o lacrima stórsa prin durerile suferintiei, pentruca ea nu se lapeda de fii sei nici cându orizonulu ei e intunecosu, ci atunci mai virtosu i stringe la peptulu seu. — Ér' cá lucrarile acestei adunari se póta avé efectulu doritu pentru inaintarea causei scolare gr. cat. confessionale in gremiulu Silvaniei, rogu pre membrii on. adunari, cá in decursulu desbaterei obiectelorú obveninde, pazindu obiectivitatea, se fia cu indulgintia si respectu fačia cu parerile recipróce, desi diverginti; si implorandu inca o data lumin'a si adjutoriulu spiritului santu preste lucrarile acestei adunari, dechiaru siedinti'a deschisa in numele Tatalui si alu Fiului si alu Spiritului santu. Aminu.

Alimpiu Barboloviciu,
vicariu for. gr. cat. eppescu alu Silvaniei
si presiedint. R. in. r. S.

Poesi'a in scól'a poporala.

II. Speciele poesiei.

Precumu notiunea, asia si speçiele poesiei se determina dupa cuprinsulu lorú.

Dupa cumu poetulu espune in poesia: intemplari seuu fapte, ori sémziemintele sale proprie, ori o maxima practica seuu morala, asia se imparte si posesi'a in:

A. poesia epica, de carea se tiene si posesi'a dramatica,

B. poesia lirica,

C. poesia didactica.

Spre a avé din capulu locului o idee despre aceste specie principale ale poesiei, observámu indata aici, ca d. e. „Pe o stanca négra“ apartiene poesiei epice, „O nunta tieranésca“ apartiene specialu poesiei dramatice, „Pasere galbina 'n ciocu“ poesiei lirice, ér fabul'a „Greurusiulu si furnic'a“ poesiei didactice.

A. Poesi'a epica.

Poesi'a epica, numita astfeliu dela cuventulu grecescu „epos“, ce insémna „dícere“, este posesi'a naratiunei; ea enaréza intemplari seuu fapte istorice seuu fcte.

Poesi'a epica are urmatóriele forme speciale:

1. **Povestea, mitulu seuu naratiunea mitica**, in care e vorb'a de persóne, lucruri si intemplari miraculóse, straine seuu chiar contrarie vederilorú nóstre si ordinii naturale de astadi, buna óra cumu suntu povestile nóstre cu „Imperatulu rosu“, „Smeulu cu unu ochiu in frunte“, „Pecala“, „Povestea unei pase-ruice“, etc. Pe campulu acest'a esceléza mai cu séma popórale orientale, si intre ele cu deosebire Arabii. Cele mai frumóse povesti ale acestor'a suntu publicate intr'o colectiune, cunoscuta sub numirea „O miia si un'a de nopti“ si tradusa in tóte limbile culte. Dar si noi Romanii ne potemu mandri intre tóte popórale europene atátu cu numerulu, cátu si cu frumseti'a si insemnatatea povestilorú nóstre. Povestile romanesci adeca nu suntu — cumu s'ar paré la antái'a privire — unu simplu jocu alu fantasiei esaltate, ci dupa cumu ni arata onorabilulu d-nu At. M. Marienescu in prea interesantele sale „Descoperiri mari“, publicate in „Albin'a“, ele suntu fragmente ale unui mitu mai mare, suntu religiunea pagana a stramosilorú nostri, ér fintiele, obiectele si faptele din ele suntu personificatiuni ale fenomenelorú naturale dupa sistem'a mitologiei vechi, prin urmare ele au pentru noi unu interesu nu numai puru poeticu si esteticu, ci inca si mitologicu, etnograficu si chiar filologicu. Tocmai pentru aceea detorinti'a nóstra a tuturorá este, cá acumu, candu ele incepu a disparé din gur'a poporului, se le scapámu de perire culegundu-le si publicandu-le pana nu e prea târdiu. Mai multu potu face in privinti'a acést'a invetiatorii nostri de pre la sate. Strainii deja de multu au inceputu a se interesá de povestile nóstre. Asia d. e. fratii Schott publicara inca la anulu 1845 in Stuttgart o colectiune de povesti romanesci — „Walachische Märchen“. Câte un'a dóue au mai publicatu si Schuller, Obert, Müller, Simiginovitz si altii. Dintre Romani s'au ocupatu pana acumu cu culegerea povestilorú cu deosebire Marienescu, Stanescu, in cátu-va

Alexandri si altii. — Povestile romanesci sunt de comunu in prosa, avemu inse puține si versificate, cumu e d. e. „Povestea unei paserice“. — In respectulu pedagogicu e de observatu, ca povestile placu fôrte multu copiiloru; cu tôte acestea in scôla se le intrebuintiamu cu cumpetu si cu bagare de sêma: intr'o luna câte un'a de cuprinsu nevinovatu.

2. **Legend'a si colind'a.** Cuventulu „legenda“ se ié in dôua întielesuri. Odata legend'a insemnéza viéti'a seau biografi'a santiloru. Acestu întielesu se esplica din etimologi'a cuventului si din istori'a crestinismului. In sensu etimologicu adeca cuventulu „legenda“ va se dica „ceva ce este seau merita a se ceti.“ La inceputulu crestinismului lectur'a crestiniloru se compunea din vietiele santiloru; si in adeveru ce ar fi potutu fi pentru primii crestini mai demnu de a se ceti dacátu biografiile primiloru martiri ai crestinatatii? In acestu sensu cuventulu „legenda“ este identicu cu „sinaxariu.“ De aici se esplica si cuventulu „legendariu“ in sensu de „carte de lectura.“ Cá poesia, legend'a infaçisíeza numai o intemplare din viéti'a santiloru. De comunu intemplarea espusa este miraculôsa. Minunile din legenda se dicu „minuni legendarie.“

Colindele nôstre nu sunt decátu legende poetice, ce se canta la Cratiunu. Numele se deriva dela cuventulu latinescu „calendae“, ce insemná prim'a di din luna. In tempurile vechi anulul nou cadea pe 25 Decembre, intogmai cá si diu'a de Cratiunu la noi. — O colectiune de colinde a publicatu totu domnulu Marienescu.

3. **Idil'a.** Numele este grecescu si insemnéza forma seau icóna mica. Obiectulu idilei este viéti'a pacifica si nevinovata a unui omu in stare naturala, de comunu a unui pastoriu seau pecurariu, de unde idil'a se dice si poesia bucolica, dela boucolos = pastoriu de boi seau vite; mai raru a unui pescariu, de óra ce ocupatiunea acestuia este a omóri (pesci.) Suntu inse si idile, in cari se descrie viéti'a unui preotu, invetiatoriu etc. betranu si venerabilu.

4. **Balad'a si romanti'a.** Pre câtu de greu este a definí balad'a si romanti'a, pre atátu de greu, déca nu chiar imposibilu este a aratá osebirea intre aceste forme poetice. Unii definescu: „Balad'a si romanti'a infaçisíeza fora multa desvoltare eveneminte luate de comunu din traditiunea poporala, si cari sunt de natura a miscá aduncu sentiementulu nostru.“ Altii: „Balad'a si romanti'a eneréza o fapta seau intemplare transformata in fantasi'a poetului astfeliu, cá poesia se faca o impressiune estetica.“ Altii: „Balad'a si romanti'a suntu poesii epice, cari se potu cantá si la cari se pôte si jocá.“ In fine altii se indestulescu a dá o definitiune negativa, dicându, ca balad'a si romanti'a suntu poesii epice mai mici, cari nu apartienu uneia din formele speciale amintite mai susu. Noi abstragundu dela ori ce definitiune, observamu, ca d. e. Mum'a lui Stefanu celu mare, Mircea celu mare si

solli, Radu Domnulu si fét'a din casa, Fét'a dela Cozi'a, Movil'a lui Burcelu, Doncila, Fét'a Cadiulu, Ânelulu si nafram'a, Gruia si alte de natur'a acestor'a suntu balade seau romantie — totu atâta; cáci istoricii literaturii inca nu au reusitu a se întielege asupra noteloru caracteristice ale acestoru dóue naratiuni poetice. Aceeasi poesia unii o iéu de balada, altii de romantia. Dicu unii, ca intemplarea espusa in romantia cauta se aiba unu finitu tristu seau tragicu, cea din balada nu; ca romanti'a contine si elemente lirice, balad'a nu; ca romanti'a e mai scurta si mai regulata in versificatiune decátu balad'a etc. Altii inse sustienu chiar contrariulu.

Lasandu la o parte disputele aceste, se adaugemu puține cuvinte despre originea acestoru dóue nume. Ambele, balad'a si romanti'a, suntu nume romanice. Se scie, ca limbile, cari s'au formatu din limb'a Romei, adeca din cea latina, se dicu limbi romanice, pre cumu: limb'a francesca, spaniola, portugesa, italiana si limb'a nôstra. — Cavalerii francesi nu se indestuliau a se luptá numai cu alti cavaleri, ci ardeau de dorulu de a se luptá si cu smei, belauri si alte fiintie „necurate“. Intemplari cu atari monstri se numiau aventuri romantice, ér regiunile respective — regiuni romantice. — Se întielege de sene, ca aventurile romantice formau apoi totu odata si obiectulu poesiei. Poetii se numiau in Françi'a „trubaduri“ (troubadour), in Itali'a trovatori (trovatore) dela verbele „troubare“ si „trovare“ = a aflá; cáci in adeveru poetulu afla seau nascocesce, transfórma si versifica intemplarea cutare. Poesi'a, carea 'avea de obiectu o aventura romantica miraculôsa, se numi romantia. — Poetii inse nu numai compuneau poesia, ci o si cantau, acompaniandu-si insii pe unu instrumentu óre care, de regula pe harpa seau harfa. La cantatu ei faceau anumite miscari amesuratu sêntieminteloru espresse in poesia; acést'a se dicea „ballare“ = a jocá, de unde se deriva si numele „balada“.

Poetulu nostru de balade e Bolintineanu, de balade poporale Alexandri; colectiuni avemu dela Marienescu, Marianu etc.

Spre incheiare mai observamu, ca baladele, cari au de obiectu fapte istorice obiective, se numescu de unii spre distingere **naratiuni poetice**; astfeliu ar fi d. e. poesia: Solonu si Cresu.

5. **Eposulu seau epopei'a,** dela care tóta poesia epica si are numirea, s'ar poté numi o balada mare. Si eposulu adeca infaçisíeza fapte seau lucrari; numai câtu aceste fapte suntu mari si de interesu generalu — pentru omenimea tóta, au incai pentru unu poporu întregu. Cu tôte acestea in eposu nu faptele suntu capulu lucrului — cá in balada — ci persónele, cari seversiescu faptele. Persón'a principala se dice eroulu eposului, — persóna nu numai insusi puternica, ci care de comunu stá inca si sub dominatiunea unei poteri superióre, carea-lu conduce si protege invederatu, adese ori miraculosu. — Caracterulu

persónelor trebuie se se descrie consecventu, ér in espunerea faptelor cauta se domnéscă unitate. — Eposulu începe de comunu cu o invocatiune a poetului catra musa, catra spiritulu propriu seau catra Domnedieu. — Naratiunile simple din eposu se numescu fabule, pentru ca chiar si candu faptele sunt istorice, poetulu are libertatea de a le modificá dupa scopurile sale; se se facă inse distingere între fabule in întielesulu acest'a si între fabulele didactice, despre cari vomu vorbi mai in diosu. — Cu intemplantarea principala din eposu stau in legatura si alte intemplari mai marunte, cari aru poté se si lipsésca din poema; aceste intemplari marunte se numescu epise.

Eposulu inca este de mai multe specie, si adeca:

a) Eposulu religiosu, d. e. „Divina comedia“ de Dante Allighieri, „Paradisulu pierdutu“ de Milton, „Messiada“ de Klopstock.

b) Eposulu eroicu, d. e. „Ierusalimulu eliberatu“ de Tasso, carele are de obiectu prim'a espeditiune cruciata seau adeca recastigarea Ierusalimului din man'a Arabiloru sub Goffredo di Buglione; „Mihaiad'a“ de Heliadu etc.

c) Eposulu poporalu, d. e. „Iliadea“ si „Odisea“ de Homer, „Nibelungenlied“ si „Gudrun“ ale Germaniloru.

d) Eposulu romanticu, d. e. „Argiru si Elen'a“ de Baracu.

e) Eposulu idilicu, d. e. „Hermann si Dorothea“ de Goethe.

f) Eposulu comicu, in care lucruri mari si serióse se tractéza in batjocura, seau din contra lucruri bagatele se tractéza cá lucruri de mare importantia. De altmintrea asia se póte urmá cu ori ce specia pe poesia, de unde se nasce parodi'a si travesti'a, despre cari mai pe largu cu alta ocaziune.

6. **Romanulu si novel'a.** Romanulu enreza intemplari interesante din viéti'a particulariloru; novel'a are de obiectu mai multu o intemplantare singularica. Asia d. e. „Ranele natiunei“ de Vulcanu este romanu, „Geniulu lui Stefanu celu mare“ de Buticescu — novela. Ambele suntu in prosa.

Din ce consta si ce lucră sórele.

(Dupa Dr. A. J. Klein, de Gavrila Trifu.)

(Urmare.)

Aprópe pana catra midiloculu aniloru 1860 s'a crediutu in genere, cá sórele in sene si pentru sene este unu globu intunecosu cá si pamentulu nostru, cu munti si vái, cu mári si fluvie cá si cele de aici. Cá, asemenea pamentulu nostru, si densulu este impregiuratu de o atmosfera, carea inse, fresce, se estinde mai departe decâtu a nóstra. Cá pe candu noi vedemu pe de asupra nóstra planandu mai totu-de-un'a nori intunecosu, ba câte-odata acoperindu totu ceriulu o invelitória de nori suri, pe atunci sórele ar fi purure invelitu de o atmosfera luminósa, carea avendu natur'a noriloru se estinde câte-va sute de miluri mai pre susu

de suprafaçia propria a sórelui. Acést'a invelitória luminósa, seau adeca photospher'a, a fostu privita dreptu datatóri'a luminei si a caldurei. Ba inca s'a auditu esprimandu-se si acea parere, ca probabilu sórele in sene si pentru sene este cu totulu rece, inse luminatoriu, ér caldur'a se produce numai pe pamentu, unde acest'a e atinsu de radiele sórelui. Cátu de falsa este acésta intipuire, ni potemu face o idea aproximativa, déca vomu precugetá, ca, precumu vedesce cu siguritate atátu teori'a caldurei mecanice, cátu si legea relativa la conservarea puterii, nicairi pe pamentu nu se afla caldura, carea n'ar fi pausatu órecandu — póte cu milióne de ani mai inainte —, in sóre si n'ar fi venitu cu radiele sórelui aici pe pamentu; mai incolo, ca caldur'a, care mena masínele nóstre, are aceeaasi origine; cá togmai asia este si cu caldur'a trupului nostru; si in fine, ca caldur'a, care o consumamu noi chiar si la cea mai mica miscare a nóstra, e unu donu alu sórelui. — Din contra, ca fora de acésta caldura nici o miscare nu este cu potintia.

In adeveru pana cu puçinu mai inainte nici idee n'amu avutu despre dependinti'a cea mare, in care ne aflamu façia de sóre, seau mai bine diçu, façia de caldur'a, ce amanéza dela elu. In asta privintia a vindicatu lumea de pareri fórté false mai antáiu Robertu Mayer, unu medicu din Heilbronn.

Cine ar fi in stare a statorí pretiulu a totu lucrulu, care se face in tóta diu'a pe pamentu, si cuantulu de putere, ce se consuma in fiacare di? Poterniculu valu alu márii, precumu si und'a, ce se lovesce de tiermure, nu se misca de sène, ci, lucru prea firescu, ele au lipsa de unu impulsu spre acést'a. Si unde este a se cautá acestu impulsu? Numai in miscarea aerului. Viforulu este, carele rescóla marea si arunca cu sgomotulu tunetului valurile catra tiermure. Dara prin ce se produce miscarea acést'a a aerului? Nu prin altu ceva, decâtu prin incaldirea lui neegala. Inaltierea masselor de aeru ferbinti la ecuatoru si scurgerea loru catra poli, reversarea masselor de aeru mai reci in tienuturile cele ferbinti, tóte aceste miscari suntu posibile numai prin consumarea de caldura, si lipsindu cu totulu caldur'a, ele togmai asia de puçinu s'aru poté intemplá, precátu de puçinu ar poté in casulu acest'a se esiste vre-unu corpu in forma de gazu.

Iéu o bucata de ghaçia, facu o gaurice in dins'a si cufundu in ea globutiulu unui termometru. Acést'a arata cinci seau ori-si-câte grade de frigu. Acumu conducu caldura la ghaçia, termometrulu începe incetu a se inaltá; acumu arata gradulu — 0, este la punctulu inghiaçiarei, si continuandu a conduce caldura, ghaçi'a începe a se topi. Din ghaçia se topesce din ce in ce totu mai multu, termometrulu inse stá neclatitu la gradulu — 0. Ce se face cu caldur'a condusa neintreruptu la ghaçia? Ea se consuma disolvendu ghaçi'a in apa si nu remane din dins'a nimicu

spre a influință asupra termometrului. In urma se topesce întreaga bucat'a de gheață; eu inse continuu cu sporirea caldurei, si éca! termometrulu incepe a se inaltia, si se inaltia totu mereu. In fine elu arata un'a suta grade de caldura si in acela-si momentu ap'a incepe a se preface in aburu. Eu continuu, cá si mainainte, cu sporirea caldurei, inse ori-cátu voiú marí foculu de sub vasulu, in care se afla ap'a, termometrulu stà si remane la un'a suta grade de caldura. Ce se face éراسi cu caldur'a adusa? Acumu dîns'a se folosesc la formarea vaporului si dà acestui-a puterea expansiva. Detragîndu vaporului in unu modu óre care éراسi caldur'a, moleculele sale se isbescu cu o anumita putere unulu catra altulu, si acést'a putere e togmai egala aceleia, care s'a intrebuintiatu mainainte la despartirea moleculeloru, si ea ni întórce acuratu aceea multime de caldura, care s'a intrebuintiatu mainainte la formarea vaporului. Starea gazósa si fluida a corporiloru suniu — precumu se póte cugetá — numai stari trecatórie, conditionate de caldura, si ele disparu de odata cu acést'a; starea solida e starea adeverata si originaria a materiei. Pentru a mantiené durabilu starea gazósa si fluida, se recere pentru întrega suprafaci'a pamentului unu cuantu enormu de caldura, si togmai sórele este, carele ni tramite pe fia-care di provisiunea receruta. In totu minutulu inse pamentulu pierde din caldura sa in recele spatiu alu universului, si pentru aceea fórté iute s'ar slei provisiunea de caldura, de cumu-va sórele nu ni-ar darui mereu caldura nóua.

Este o întrebare interesanta: cátu e de mare cuantulu de caldura, ce sórele 'lu tramite diosu pe pamentu? Spre a respunde la întrebarea acést'a, s'a mesuratu radiarea sórelui intr'unu anumitu tempu si spatiu. Pe acésta cale s'a ajunsu la acelu resultatu, cá radiele de caldura, cari atingu in fia-care di pamentulu, aru fi de ajunsu spre a topi o massa de 92 bilióne, 600 mii milióne metri cubici de gheață. Acést'a massa corespunde unui cubu massivu de 6 $\frac{1}{7}$ miluri de lungu, de 6 $\frac{1}{7}$ miluri de latu si de 6 $\frac{1}{7}$ miluri de naltu. Cá se ni potemu face o idea aproximativa de acestu cuantu de caldura, voiú a observá urmatóriele. Déca s'ar intrebuintia tóta caldur'a sórelui, care atinge pamentulu, singuru numai spre a transformá ap'a marii in aburu, si déca aburulu acest'a s'ar poté departá ne-interruptedu astfelu, cá recindu-se si condensandu-se se nu se póta reintórce éراسi pe pamentu: caldur'a sórelui in una mia si siese sute de ani ar preface in aburu intregulu Oceanu, ba tóta ap'a depre suprafaci'a pamentului. Marimea actiunei acestui cuantu de caldura se póte esprimá in „puteri de calu“; resultatulu este: ca sórele in totu minutulu tramite in diosu pe pamentu unu cuantu de putere, carea e egala poteriloru a 228 bilióne de masíne de vaporu de puterea unui calu, seau — ce e totu atât'a — este egala puterei unei masíne de vaporu, care lucra cu puterea a 228 bilióne de cai. Prin acést'a putere daruita de sóre se produce aici diosu tóta miscarea.

Unu considerabilu budgetu acest'a — trebuie se marturisimu; si totusi elu nu represinta decâtu quot'a, ce o primesce singuru numai pamentulu. Afara de acest'a inse mai voiescu inca si alte planete a avé partea loru din caldur'a sórelui, parte ce in adeveru o si primescu. In fine — judecandu dupa conceptele nóstre marginite — se mai arata in economi'a sórelui inca si o risipa nemarginita; cáci nici a milión'a parte din caldur'a, ce emanéza dela sóre, nu cade pe partea unei seau altei planete. Tóta cecalalta massa se imprascia in spatiulu rece si desiertu alu lumei, — spre ce scopu? pana acumu nu se scie. Ce privesc pamentulu nostru, elu primesce din total'a erogatiune a sórelui propriaminte numai o fórté mica tantiema, adeca numai un'a din dóuedieci si trei milióne de parti ale unui procentu. Precumu se vede, bietulu nostru pamentu n'are votu in consiliulu diriginte alu sistemii solare.

Precumu amintisei dejá, risipirea caldurei solare in acésta mesur'a enorma dureza de milióne de ani, si privindu lucrulu bine, nici in presinte nu observanu vreunu semnu, ca erogatiunea caldurei solare in seclii cei mai de aprópe va incetá. Se nasce deci întrebarea: care este capitatulu enormu, din care sórele 'si acopere anu de anu colosalele sale erogatiuni de caldura? In acést'a privintia sciinti'a a intimpinatu multe greutati, voindu a radicá desulu velu, cu care sórele 'si acopere tóta manipulatiunea, natur'a si viéti'a sa, si a aflá isvorulu, din care se acoperu erogatiunile aceste imense.

Nu voiescu a pierde tempulu cu enumerarea cailoru retacite, pre cari unulu ori altulu apucase mai inainte vrendu a cautá isvorulu caldurei solare, ci observu indata aici, ca istori'a desvoltarei sórelui cuprinde in sine si responsulu la întrebarea despre isvorulu caldurei solare. Istori'a naturala a sórelui ni arata originea caldurei si splendórei sale.

(Va urmá).

Biografie istorice.

Vladu V. Tjepesiu.

[1456—1462 si 1472—1474]

(Dupa Bolintianu, Rusu si Laurianu.)

Dupa mórtea lui Mircea celu betranu, in Romani'a urmara unu síru de revolutiuni interne, produse prin petítorii de tronul, cari toti erau parte fii, parte nepoti de ai lui Mircea I. In fine Danu III, unu bunu comandante, reusi a delaturá pre rivalulu si competitorulu seu Mircea II si a se urcá 1420 pre tronulu Romaniei. Danu III inse abia domni 10 ani; cáci Vladu III, numitu si Draculu, venindu cu ajutoriu ungurescu asupra lui, in o batalia l'a prinsu si ucisu si se facu dînsulu domnu in 1432. Inse nice Vladu III n'au domnitu multu; cáci fu alungatu din domnia de Danu IV, si cadíendu in manele acestuia, 'si pierdu viéti'a si tronulu in 1446. Danu IV domni pana in anulu 1452 candu a moritu, lasandu dupa sine unu fíiu, ce avea

se domnésca sub numele de Danu V. Acest'a inse nu apucà a-si pune pre capu corón'a lui Mircea celu betranu, càci unchiulu seu Vladu IV, frate cu Danu IV, cu ajutoriulu lui Ioanu Corvinu l'a prinsu, i-a scosu ochii si s'a facutu insusi domnu.

Inse si Vladu IV abia domni câti-va ani si fû restornatu prin Vladu V Tiepesiu, fiulu lui Vladu III Draculu.

Vladu Tiepesiu 'si incepù domni'a in an. 1456. Elu fû celu mai mare tiranu, ce a traitu vre-odata in lume, mai mare chiar si decâtu Nero. Cà unulu, ce-si petrecù tôte tineretiele sale in Constantinopolea, elu cunoscea fórte bine pre Turci, le sciá tôte scopurile si planurile loru de a cuceri Romani'a. Vladu Tiepesiu erá unu barbatu inteligentu si energicu, 'si iubiá tiér'a si natiunea si doriá a le vedé independente, a le scapá de Turci. In acela-si tempu inse elu nutriá si o ura nespusa contra boeriloru in genère si a Danesciloru in specia. Uriá pre boeri, fruntasii tieei, pentru ca acestia asupriá poporul si prin órbele loru pretensiuni la domnia aduceau multe rele si calamitati asupra tieei, ér pre Danesci, pentru ca acestia sterpira intréga famili'a s'a; elu insusi abia scapà cu fug'a in Constantinopolea. Iubire si ura, — éca sêntiemintele, cu cari pasî Vladu Tiepesiu pre tronulu, ce-lu ocupá odinióra cu atât'a gloria strabunulu seu Mircea I, celu betranu si mare! — Elu 'si iubiá tiér'a si uriá pre aceia, pre cari elu i tienea de adversari ai ei; astfelu elu deveni tiranu cu scopu de a-si ferici tiér'a, Dar in tirani'a sa Vladu trecù tôte marginile.

Prim'a ingrijire a lui Vladu V, dupa ce ajunse la domnia, fû a-si organizá o armata numerósa si fidela, cu ajutoriulu careia se-si apere tronulu si patri'a de inimizii interni si externi. Scopulu acest'a ajunsu, elu se apucà apoi se-si resbune asupra familiei Danu, prin uciderea lui Danu V, celu orbitu de Unguri. Acestu omoru revoltá animele multor'a; mai multi boeri de frunte se intielesera intre sine si protestara in numele tieei in contra acestei nelegiuiri. Vladu se aratá liniscitu si le promise, ca acestu omoru va fi celu din urma, fapt'a acést'a ultim'a calcare de lege sub domni'a s'a si — cá si candu ar fi voitu a se impacá cu ei — invitá pre toti boerii mai de frunte la unu ospetiu domnescu.

Óspetii se adúnara in numeru de mai multe sute. Mesele se intinsera si bucatele si beuturile spirituóse erau in abundantia. Toti facura locu veseliei, si sub impresiunea vinului uitara mórtea lui Danu V, intemplatá, cu câte-va díle mai inainte. Dupa ce se servira ultimele bucate, domnulu si dómni'a se retragu in o camera laterala, unde fura chiamati din boerii cei mai de frunte unulu câte unulu si totu asia si din sociele loru un'a câte un'a. Care se ducea, nu se mai intorcea. Óspetii ceialalti fura invitati toti in alta sala, unde incepura toasturi si apoi dantiuri. Vladu chiamá si de aici din boeri si din boerese.

Intr'aceea poporul adunatu in numeru mare 'si petrecea afara cu jocuri si cantece sgomotóse. De odata unu capitanu de óste vesti óspetiloru, ca Mari'a sa i poftesce pre toti. Barbati, femei, copii plecara dupa acestu capitanu, ajungându in fine la usi'a unei sale. Usi'a se deschide rapede si — privelescea este infioratória!

Sal'a cea mare erá plina de tiépe si in fia-care se aflá câte unu capu de boeriu, de femeia, de copilu, — familia langa familia. Toti privitorii remasera inarmuriti de spaima! Singuru poporul prorupse in strigate frenetice: „Traiésca Vladu V, ca ne-a scapatu de ciocoi si asupritori!“ De aici inainte Vladu primi supranumele de „Tiepesiu.“ Cinci sute boeri cu femei si copii cadiura cu acést'a ocaziune victima cursei tiranului.

De aici inainte crudímile tiranului nu mai au margini. Aducundu-si aminte, ca locuitorii Tergovistei insultara pre unu frate alu seu, decise se-si resbune cumplitu pentru acésta insulta. In díu'a de Pasci, pre candu toti Tergovistenii 'si petreceau in ospetie familiari, soldatii lui Tiepesiu, cari portau numele de „tiepeleni“, se aruncara asupra Tergovistei si radicara cu poterea pre toti locuitorii; betranii fura toti trasi in tiépa, ér restulu, adeca ómenii mai in potere, fura dusi, — imbracati asia cumu i aflara in vestminte de serbatóre — se lucre la facerea cetatii Poenarii, si-i tienura acolo pana se fini lucrulu. Atunci li se permise a se întórce la casele loru, inse numai puçini din ei fura fericiți a mai vedea Tergovistea, càci cea mai mare parte morira sub loviturile supraveghitoriloru si sub sarcinile lucrului, alti de fôme, sete si ostenéla.

Toti cersítorii din tiéra fura chiamati din ordinulu lui Tiepesiu la palatu, cá se capete unu ospetiu. Lumea credea, cà prin acésta fapta Vladu voesce a se impacá cu Ddiu pentru fora-de-legile si crudímile sale de pana acum'a. Cersítorii se adunara si Vladu lasá se se dèe fiacaruia vestminte pompóse si se se imbrace cu ele; dupa aceea se puse toti la o mésa mare intinsa intr'o casa de lemnu facuta anume pentru acestu scopu. Aici li-se servira bucate si vinu in abundantia. Candu toti se aflau mai bine si in culmea fericirei sub impresiunea vinului, cas'a cea mare de lumnu, la ordinulu lui Vladu, se aprinse de tôte partile. Toti acesti nefericiti morira intre torturele cele mai mari si mai crancene. Tiepesiu fû de façia la acésta scena fiorósa. Tipetele de dorere si blastemurile nefericitiloru se pareau ca-i producu o placere mare.

Patru sute de tineri, Sasi si Unguri din Transilvani'a, cari venira in tiér'a romanésca la espres'a cerere a lui Vladu, cá se invetie in scóle limb'a romana, fura denunciati lui Vladu Tiepesi, ca murmura asupra fapteloru tiranului. Totu asia fura denunciati si vre-o 600 de negutiatori Bohemi. „Pe Unguri si Sasi se-iarzia, pre cumu am arsu pre cersítorii,“ strigà Vladu, „ér pre Bohemi se-i puna in tiepi in piati'a capitalei!“ Ordinulu se esecutá.

Parcalabii de judetie primira ordinu a tramite Domnului statistic'a tuturor judetieloru, si fiindu ca ei nu potura esecută ordinulu indata, Tiepesiu i chiamà in capitala si-i puse pre toti in tiépa.

Superatu pre nesce boeri, Tiepesiu aduse la curte pre femeile loru cu pruncutii cei mici in bratie, puse ostasi a le taiá títiele si in locul acelor'a a le pironi capetele taiate ale prunciloru loru.

Intr'o di Tiepesiu intalnì pre unu calugaru calare pe unu asinu. Curiosu a vedé, cumu i-ar siedé calugarului intiepatu cu asinu cu totu, Tiepesiu porunci, — si bietulu calugaru fu trasu in tiépa calare pe asinu.

Unu preotu predicase in biserica, ca nu se cade a-si insusi cineva averea altuia. Curtisanii 'lu denunciara adaugându, ca prin cuvintele aceste preotulu ar fi facutu alusiune la Domnu. Tiepesiu chiamà pre preotu la mésa si-lu puse se siédia langa sene; dupa aceea convorbindu cu densulu despre maxim'a de a nu-si insusi averea altuia, Tiepesiu schimbà panea sa cu a preotului, carele nebagandu de séma mancà din panea Domnului. „Tu predici altora a nu-si insusi averea de-aprópelui, si tu-mi iéi panea mea de din ainte,“ díse Tiepesiu. Preotulu fù rapitu dela mésa si pusu in tiépa.

Pre unii ómeni i puneu in tiepi prin partea cóstelor; astfeliu intiepati acesti nefericiti se bateau cu gemete grozave. Vladu inse strigá: „Ah, ce sgomotu placutu facu!“

Odata Tiepesiu se preámblá cu unu amicu printe tiepele cu ómeni. Amiculu i observà, ca aici aerulu pute; atunci Vladu demandà, cá amiculu seu se fia pusu intr'o tiépa fórte inalta, cá se nu-i — puta.

Alta data Tiepesiu vediù pre unu tieranu cu camesi'a scurta. Intrebându-lu, déca e insuratu, tieranulu afirmà. Atunci Vladu puse in tiépa femeia tieranului, dându-i in locul ei alta muiere, careia i recomandà a fi mai harnica de cátu cea din tiépa, adeca a-i face camesia mai lunga.

Saturatu de tiépa, Vladu nascoci nóue maniere de ucidere.

Muieriloru ingreunate li despica pantecele si li sco-tea pruncii inca vii din ele, intiepându-i in tiepe mai mici.

Odata prindiendu unu Tataru, alti Tatari venira si cerura se-lu ierte. „Bine“, respunse Tiepesiu „tre-bue se-lu spandiurati voi, — éca ce pociu face pentru eiu.“ Tatarii refusara; Vladu inse dete ordinu se friga pre Tatarulu prinsu, ér pre ceialalti se-i silésca a-lu mancá, ceea ce se si facù.

Pre altii i fierbea in casane seau caldari, pre altii i jupoia la talpile petióreloru, li frecá nervele cu sare si apoi aducea capre spre a le linge. Mai nascoci o lada mare de fieru, gaurita in acoperementu, in carea puneu ómeni mai multi, turnandu apoi apa fier-binte preste ei.

In anulu 1458 Vladu trecù muntii in Transiva-ni'a, aprinse Brasiovulu, prinse intregu magistratulu si

o multíme de Sasi si-i trase pre toti in tiépe. Spre séra iluminà tiepele, si apoi se puse la mésa se cizeze cu curtisanii sei, delectandu-se la títetele si vaetele victimeloru murinde.

Unu astfeliu de tiranu nu se mai pomeni de candu lumea! Toti tremurau numai de numele lui. Nime nu cutezá se dica unu singuru cuventu in contra tiranului. Hotii si siarlatanii perira din tiéra cá prin minune. Poteai se lasi in midiloculu drumului preste nópte mii de galbini fora de a te teme ca-ti va perfí unu singuru banu.

Asia se spune, ca unu negutiatoriu, ce avea asupra o suma mare de bani, cerù dela Vladu cá se-i dee preste nópte nesce pazitori se nu vina atari facatori-de-rele si se-i rapésca banii. Tiepesiu demandà negutiatoriului se-si arunce tóte pungele cu bani in strada si se dórma fora frica in cas'a sa, càci de va lipsi ceva, este densulu respundietoriu. Negutiatoriulu facù cumu i-se demandase, si deminétia elu aflà toti banii cumu i pusere sér'a.

(Va urmá.)

Publicatiuni oficióse.

I.

Nr. 1312. scol.

Catra toti d. d. protopresbiteri si administratori protopresbiterali cá inspectori districtuali de scóle.

Inaltulu ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica prin ordinatiunea sa din 2 Maiu a. c. Nr. 9443 a dispusu, cá de aici inainte lipsirile dela scóla se nu se compute pe o di intréga, ci pe câte o diumetate de di, prin urmare amendele, ce se stabilescu pentru lipsirile dela scóla, se voru computá totu-déun'a pe câte o diumetate de di, adeca lipsirea dela scóla de inainte si dupa amédi se voru pedepsi cu amend'a intréga, ce a fostu in usu pana acumu pentru o intréga di.

P. T. DTa despre acést'a cu aceea adaugere esti incunoscintiati, ca acést'a dispositiune a ministeriului vei avé a o face cunoscuta inspectoriloru locali, directoriloru scóleloru populari, invetiatoriloru si comitetelor parochiali cá comitete scol. din tractulu P. T. DTale.

Din siedinti'a consistoriului archidiecesanu tienuta in Sábiiu la 7 Iuliu 1877.

Pentru Escelent'ia Sa d-lu archiepiscopu si metropolitu

Nicolau Pope'a, m. p.

archim. si vicariu archiepopescu.

II.

Nr. 1292. scol.

Insciintiare.

Conformu §-lui 3 din Regulamentulu pentru esaminarea candidatiloru de invetiatori la scólele populari si capitali gr. or. din Ardealu (a se vedé actele sinodali 1873 pag. 157) esamenele de cualificatiune, se voru tiené si in anulu acest'a dela **25—31 Augustu.**

Deci se provóca toti acei candidati, cari voru a face acestu esamenu de cualificatiune, a-si asterne con-

sistoriului arhidieceșanu suplicele instruite cu documentele indigitate în §§-ii 1 și 2 din disulu regulamentu și cu tacs'a de 10 fl. celu multu până la 1 Augustu a. c. Săbiu, 7 Iuliu 1877.

Dela consistoriulu arhidieceșanu gr. or.

III.

Nr. 1612. B.

Insciintiare.

În virtutea §-lui 3 din Regulamentulu pentru esamenele de cualificatiune ale candidatoru de preotia (a se vedé actele sinodali 1873 pag. 162) aceste esamene se voru tiené în anulu acest'a dela **25—28 Augustu.**

Deci se provóca toti acei candidati, cari voru și au dreptu a face esamenulu de cualificatiune, a-și asterne petitiunile lor consistoriului arhidieceșanu celu multu până la 1 Augustu a. c., instruite cu documentele prescise în §-lu suscitatu și cu tacs'a de 20 fl. Săbiu, 1 Iuliu 1877.

Dela consistoriulu arhidieceșanu gr. or.
(T. R.)

Corespondintia.

Zelau, 21/7 1877.

Domnule redactoru!

Adunarea generala a „Reuniunii invetiatoriloru romani Selagieni“ se tienù estu-tempu, precumu s'a fostu anunçiatu în „Gazeta“ și „Scól'a Romana“, la 15/5 în Bocși'a-romana. Ploile torentiale ale primaverii de estu-tempu nu incetasera inca; drumurile numite de „tiéra“ — de cari (fia dîsu între noi) se feréșca supremulu Wegmeister pre totu bine-credintiosulu de o compactia mai slaba, ba inca și pre pagani — erau impracticabile, d'apoi inca cele laterale! Cugetandu la starea de atunci a acestor'a, te cuprinde inca și astadi unu santu fiuru. Pre langa tóte aceste bravii invetiatori romani selageni, venindu care pe diosu, care calare, care cu calulu, se presentara în Bocși'a-romana, situata, precumu se scie, departe de ori ce linia principala de comunicatiune, în numeru aprópe la 70. Totu respectulu façia de unii invetiatori cá acesti'a! Dar nu-i mirare, căci „exempla trahunt.“ Inca și acumu 'mi vine se strigu din adunculu animei mele reverendissimulu domnu și vicariu foraneu alu Silvaniei, presiedintelui „Reuniunii invetiatoriloru romani Selageni“ Alimpiu Barboloviciu unu „se traiéșca“*) candu 'mi aducu aminte, cumu venerabilele domnu cu sanetatea sa cea gingasia, — lasandu acasa unu óspe de multu doritu și asceptatu — veni la adunarea generala în Bocși'a-romana urmaritu de unu servitoriu, calare; căci a veni cu caruti'a de catra Șimleu pe acele tempuri erá imposibilu.

La 8 óre deminéti'a se celebrá sant'a misa, la care asistá invetiatorimea deja coadunata, tienendu choru tenerimea scolara condusa de invetiatoriulu loculu. Dupa sant'a misa întregu publiculu esí la mormentulu marelui Romanu Simeonu Barnutiú, unde reverendissimulu domnu vicariu facú o ruga frumóșá pentru repausulu sufletului marelui defunctu.

La 10 óre presiedintele deschise siedinti'a cu o cuventare fórte acomodata; în siedintiele, cari s'au tie-

*) Și noi i strigamu unu întreitu „se traiéșca“! R. S. R.

nutu în 15/5 tóta diu'a până în nópte, și în 16/5 înainte de médiadi, s'au pertractatu mai alesu urmatóriele:

1. Dupa cetirea și verificarea protocolulu adunarii generale din anulu trecutú vice-presiedintele reuniunii, Gavrilu Trifu, espuse în referatulú d-sale starea trebilorú reuniunii și facú unele motiuni referitórie la incassarea taxelorú dela membri, a camelorú dela detorasii reuniunii și la manipularea averi aceleia.

2. Se aléșera oficialii reuniunii. Vice-presiedintele și notarii din anii trecuti fura realesi cu aclamatiune, ér de cassariu se alese Axente Ursu, invetiatoriu în Recea, de controlorú Georgiu Prodanu, invetiatoriu în Ortelecu.

3. Domnulu Gavrilu Trifu vorbi despre educarea și instruirea fetitelorú; dupa aceea domnii invetiatori Teodoru Talosiu din Giurtelecu și Vasiliu Oltenú din Șimleu cetira câte o disertatiune a lorú, cari tóte fura ascultate cu interesu și aplaudare.

4. Se insciserá de membri mai multi invetiatori noi. Estu-tempu nu fumú norocosi de a salutá, cá de alta-data, la adunarea generala unu numeru mare de protopopi și preoti, și prin urmare de a câștigá dintre ei membri fundatori și ajutatori pentru reuniune. Caus'a a buna séma a fostu vitregimea tempului; dar cei din vecini poteau se vina — de aprópe, precumu a venitu reverendissimulu domnu vicariu, unu domnu protopopu și trei preoti — de departe.

5. Se scrutá cass'a reuniunii și se dede absolutoriu fostului cassariu.

6. Se cetira între „se traiéșca“ entusiastice epistolele recunoscatórie ale membrilorú onorari ai reuniunii alesi în anulu trecutú, a Ilustritatiei Sale Episcopului Mihailu Pavelu și a redactorelui „Scólei Rom.“ Basiliu Petri.

Nu potú se retacu aici impressiunea doreróșá și rusínóșá pentru natiunea mea, ce m'a cuprinsu, vedendu mormentulu unui barbatu, cumu a fostu Simeonu Barnutiú, neglesu într'unu modu atâtú de rusínosu. Seraca natiune! Pentru multi și pentru multe ai si trebuie și aibi de unde dá, — numai pentru fii tei, cari suntu fal'a ta, — n'ai de unde dá, cá esti — seraca!!

Primirea nóștra din partea Bocșienilorú a fostu buna, ba a-locuri-a cordiala. Nu este inse destulu atât'a la adunari mai mari, cumu este și adunarea generala a nóștra. La unele cá aceste trebuie se se faca dispsetiuni pentru primirea óșpetilorú din partea unei comisiuni alese anumitu pentru acestu scopu; cu unu cuventu, nu e bine, cá poporeni se lase pre pop'a și pre dascalu se faca ce voru vré; nici aceea, cá pop'a și dascalulu se faca numai ei și se nu traga și pre poporu în cerculu activitatiei lorú. —

Se ne revedemu în pace la adunarea generala venitória!

C.

Varietati.

(Institute militare.) Ministeriulu c. r. de resbelu prin rescriptulu seu dto 28 Iuniu a. c. despart. 6, Nr. 1987 a dispusu, ca instructiunea în scólele c. r. de cadeti pentru an scol. 1877/8 se se incépa deja pre la midiloculu lui Septembre. Petitiunile de primire în scólele c. r. de cadeti se se înainteze deci celu multu până în 10 Augustu c. n. la comand'a militara.

Esamenele de primire la scól'a de cadeti în Săbiu se voru tiené incepundu din 3 pana în 7 Sept. a. c.; de aceea aspirantii eterni au a se presentá în Săbiu la comand'a c. reg. a scólei de cadeti în 2 Septembre.